

JOSEP GIFREU

En defensa de 'Plats bruts'

La condició de producte efímer ataca d'arrel l'aura de l'obra televisiva. Contra aquesta condició del mitjà batallen els diferents agents implicats en el circuit: productors, guionistes, dissenyadors, realitzadors, promotors, programadors. Uns i altres lluiten contra el temps i contra l'oblit. Uns i altres es pregunten angustiats: Què quedarà de tot aquest flux d'imatges i figuracions en la memòria col·lectiva d'uns telespectadors que esmercen infinites hores davant la pantalla? I d'entre l'immens toll de fullaraca televisiva, què recuperaran les noves generacions com a testimoni i mirall dels sentiments i vivències dels contemporanis d'ara? Una cosa tinc clara: els bons programes d'humor tenen les millors oportunitats. Com per exemple, *Plats bruts*, de TV3 (un programa que, al llarg de cada una de les sis temporades, ha anat guanyant com un vi del Priorat).

Si hi ha un àmbit de creació especialment sensible a la superació de la mediocritat televisiva, aquest és el de l'humor. L'humor en televisió és tan vell com el mitjà i tan ric com la tradició cinematogràfica o més. Des del principi del mitjà, els grans còmics de l'escena, començant per Groucho Marx i acabant pel mateix Woody Allen, han dotat l'humor televisiu de caràcter singular. Un caràcter que els grans *shows* de la nit americana van saber i saben encara explotar bé i que les comèdies angleses tipus *Sí, ministre*, *Allò, allò* o *Mister Bean* han anat refinant al llarg dels anys. Experiències televisives tan càustiques com *Spitting Image* o com la sèrie de dibuixos de la família Simpson de Springfield, poden donar idea de com n'estan de lluny les programacions d'aquí de projectar alenades d'humor radical contra el nostre petit i cofoi *stablishment*.

I és que l'humor de qualitat, intel·ligent i creatiu, és tan laboriós de conrear als cellers dels guionistes com arriscat de defensar davant els diversos graus

ulls vigilants: del cap de programació al director de la cadena, del president del govern al secretari general del partit, del directiu del gran banc al cardenal-arquebisbe. L'humor intel·ligent i creatiu, transgressor per definició, irreverent per vocació, és terreny adobat per allò que més temen els poders de tota mena: la riassa. Riure és democràtic. El riure fa mal a uns pocs, però fa bé als altres. Riure és sa, hem sentit sempre: el riure i el somriure, la ironia i el sarcasme, la paròdia i la burla. Una societat sana i madura ho és precisament perquè sap riure solidària i sap riure's de les pròpies vanitats.

“L'humor intel·ligent, transgressor per definició, irreverent per vocació, és terreny adobat pel gran temor del poder: la riassa”

Sentir-se solidari amb un milió de telespectadors pel fet de compartir un programa de televisió no ha de ser necessàriament un motiu d'orgull. I no obstant això, per una vegada, confesso que he tingut aquesta sensació de la riassa solidària amb un milió d'espectadors tot seguint, setmana rere setmana, les peripècies del David i el Lopes, de l'Emma i la iaia Sunció, i de la resta de personatges entranyables de *Plats bruts*. En una televisió d'història tan curta com la catalana, els gèneres de l'humor li atorguen un dels seus millors tocs de distin-

ció. Des dels grans Joan Capri i Mary Sampere, als actuals Andreu Buenafuente o Toni Albà, passant per memorables intervencions de La Trinca o del Tricicle, del Mikimoto de *Persones humanes* o del Toni Soler de *Set de nit*, ara la comèdia de situació a la catalana té un referent ja indiscutible. I és *Plats bruts*.

Plats bruts té el mèrit d'haver bastit una mitologia pròpia. La seva gran virtut, sota la batuta del director i actor principal, Joel Joan, ha estat la de crear uns personatges dotats de vida i de tensió pròpies, ràpidament ubicables en l'imaginari col·lectiu, sobretot en l'imaginari jove. Uns personatges que configuren un petit gran circ, on cadascú representa una i altra vegada la part de la seva pallassada. Més enllà dels encerts o desencerts de cada episodi o de les objeccions que es poden fer a alguns elements de la posada en escena —en tot cas, l'acusació de llenguatge groller o malparlat no pot ser excusa per no apreciar la solidesa de la proposta—, el programa mereix un lloc d'honor als annals de la televisió. Com ha merescut un dels primers llocs continuats en les preferències dels telespectadors catalans en les estrenes i, més mèrit encara, en totes les seves reposicions.

En televisió, com en tots els àmbits de la creació humana, quedaran les obres que aconseguen d'acostar-se a l'insòlit estatut dels clàssics. Obres de referència d'un temps i d'un país. Com un quadre, un llibre, un monument, un film, una composició musical. Amb uns autors, uns actors, uns guions, una realització, una interpretació, de referència. Obres i creadors, també en televisió, capaços de projectar-se més enllà del cataclisme del dia a dia i de continuar vivificant l'emoció i la commoció del futur lector/espectador/intèrpret.

*Catedràtic de Teoria de la Comunicació,
Universitat Pompeu Fabra*